

Uppföljning och utvärdering 2025

Uppföljning och utvärdering av Leader Närheten
för perioden
1 januari 2025 – 31 december 2025

Innehållsförteckning

Bakgrund och allmän information.....	3
Prioriterade projekt 2025.....	6
Strategins måluppfyllelse 2025.....	7
Måluppfyllelse indikatorer.....	8
Kommunikationsplan.....	10
Långsiktiga effekter.....	11
Driftsbudget.....	11
Målgrupper.....	11
Övergripande principer.....	12
Urvalsprocess, styrelsens arbete och kansli. Allmän läroprocess.....	13

Bakgrund och allmän information

Efter två års arbete av partnerskapet med att författa strategi, ta fram urvalskriterier och starta upp en ny förening kunde Leader Närheten slutligen få ett startbesked av Jordbruksverket i början av februari 2023. Verksamhetsledare och handläggare tillsattes den 1 april och därmed kunde uppstartsarbetet av verksamheten börja. Sedan dess har kansli och styrelse arbetat med ett stort inflöde av projektansökningar och vid utgången av 2025 har en proportionerligt stor del av våra tillgängliga medel bokats till prioriterade projekt inom Leader Närhetens geografiska upptagningsområde.

Kansliet har under verksamhetsåret 2025 varit placerat i Karlstad - Skattkärr, i stiftelsen Vårt Hus lokal där många föreningar huserar. Kansliets genomsnittliga bemanning har under året uppgått till cirka 1,9 tjänster. Även under detta år har det varit ett stort intresse av att söka projektmedel hos Leader Närheten.

Anställd personal per 2025-12-31:

- Camilla Nyström, Verksamhetsledare
- Jenny Leffler Wahlberg, Handläggare
- Liselott Norén, Ekonomiansvarig & minstödscoach

Styrelsens sammansättning per 2025-12-31

- Dan Helmersson, ideell sektor Karlstad
- Ann-Louise Izindre, offentlig sektor Storfors (ersättare: Kristina Karlsson)
- Pernilla Samuelsson, ideell sektor Hammarö
- Nicklas Åslund, ideell sektor Kil
- Petra Andersson, offentlig sektor Grums (ersättare: Maria Röhr)
- Björn Karlsson, privat sektor Kristinehamn
- Susanne Ekmark, privat sektor Grums
- Lennart Johansson, ideell sektor Storfors
- Annika Axelsson, offentlig sektor Hammarö
- Johnny Svensson, ideell sektor Filipstad
- Fredrik Mogren, offentlig sektor Kristinehamn (ersättare: Madelene Richardsson)
- Evelina Hultman, privat sektor Kil
- Mikael Kindberg, offentlig sektor Kil
- Åsa Hååkman-Eriksson, ideell sektor Filipstad
- Torbjörn Johansson, privat sektor Storfors
- Susanne Berggren, offentlig sektor Filipstad (ersättare: Jenny Brodén)
- Anders Larsson, ideell sektor Kristinehamn
- Henrik Lindholm, offentlig sektor Karlstad (ersättare: Henrik Degert Grahn)
- Linda-Marie Fors, offentlig sektor Forshaga (ersättare: Zelma Hodzic)
- Susanne Nyberg Sundqvist, privat sektor Grums
- Therese Sundström, privat sektor Forshaga
- Mikael Tuneld, ideell sektor Karlstad
- Kristina Ahlstedt Karlsson, privat sektor Kil
- Maria Wikström, privat sektor Forshaga

Den här utvärderingen syftar till att följa upp och dra slutsatser av det andra verksamhetsåret för att utreda måluppfyllelse i strategin och det operativa arbetet.

Sammanfattning av den lokala utvecklingsstrategin:

Lokal utveckling genom Leader innebär att människor engagera sig i utvecklingen av sin bygd och i det engagemanget kunna få stöd för sina utvecklingsprojekt. Leader är en metod där privat, ideell och offentlig sektor arbetar tillsammans för att bidra till lokal utveckling. Den här lokala utvecklingsstrategin omfattar området Leader Närheten som består av kommunerna Filipstad, Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstad (exkl. tätort), Kil, Kristinehamn och Storfors. Området har för perioden 2023–2027 utökats med tre kommuner jämfört med föregående programperiod och har även tagit gemensamt ansvar för Väneren tillsammans med två andra leadeområden; Leader Framtidsbygder och Leader Nordvästra Skaraborg. Strategin är framtagen utifrån invånarnas behov, i samarbete med ett aktivt partnerskap och med sikte på långsiktiga positiva effekter för lokal utveckling i hela området.

Vi vill med vår strategi lyfta modiga initiativ som ger goda effekter för utvecklingen av landsbygden. Att enas om en idé, att förverkliga den tillsammans och göra det som kanske upplevs som omöjligt – möjligt. Där finns drivkraften för att skapa en stark och stolt bygd som också värnar om de resurser som finns naturligt. För att följa visionen skapades nedanstående övergripande målsättningar:

- Engagerade landsbygder
- Smarta landsbygder
- Konkurrenskraftiga landsbygder
- Livskraftigt Vänerfiske

Information från genomförda förankringsmöten i kombination med behovsanalys, omvärldsanalys, partnerskapsmöten, lokala och regionala strategier och handlingsplaner ligger till grund för strategins insatsområden. Där finansieras projekt som beräknas ge störst effekt för lokal utveckling. Strategins insatsområden är som följer:

1. Engagera mera
2. Smarta landsbygder
3. Entreprenörskap och näringslivsutveckling
4. Resursrika Väneren

Samarbete med andra aktörer ger strategin drivkraft, skapar synergieffekter och bidrar till effektivare måluppfyllnad. Partnerskapet, kommunernas näringslivsenheter, Coompanion och Visit Värmland är exempel på viktiga samarbetspartners för oss. Tillsammans stöttas innovativa, betydelsefulla och lokalt anpassade projekt för utveckling i området. Projektarbete genom strategin bidrar till uppfyllnad av mål i Europeiska Jordbruksfonden för Landsbygdsutveckling.

*Vision:
Möjligheter och engagemang i Närheten - tillsammans*

Budget och finansieringsplan

Budgeten för Leader Närhetens är fördelad med finansiering till 67% av EU:s Landsbygdsfond och svenska staten och till 33% av övrig offentlig medfinansiering av de åtta ingående kommunerna. Den offentliga medfinansieringen från kommunerna fördelas enligt en fördelningsnyckel baserad på folkmängd. Vid startbeslutet från Jordbruksverket tilldelades Leader Närheten en totalbudget om 43 605 032 kr. Budgeten är indelad i 5 olika åtgärder och under verksamhetsår 2024 beslutades att Förstudier skulle pausas, detta på grund av de långa handläggningstiderna hos förvaltande myndighet vilket innebar att det inte skulle finnas tidsfönster för ett uppföljande genomförandeprojekt vilket innebar att syftets funktion sattes ur spel. Med "samarbetsprojekt Vänern" avses samarbetsprojekt placerade i insatsområde 4, Resursrika Vänern.

Delåtgärd	%	SEK
Driftsprojekt	24,82	10 821 552
Genomförande av projekt	60,28	26 283 480
Samarbetsprojekt	6,88	3 000 000
Samarbetsprojekt Vänern	6,88	3 000 000
Förstudier	1,14	500 000
Summa	100	43 605 032

Leader Närhetens kansli, hemsida och digitalisering

Leader Närheten har fram till oktober 2025 haft kansliet tillsammans med Föreningen Närheten på Vårt Hus i Skattkärr, Skogsvallsvägen 45. Anställda har under året varit verksamhetsledare Camilla Nyström, handläggare Jenny Leffler Wahlberg och ekonomiansvarig Liselott Norén. Bemanningen har främst varit på plats fysiskt men givetvis med flexibilitet utifrån behov från stödsökande och verksamheten i allmänhet. Det innebär att vi planerar resor där strävan är så effektiva resvägar som möjligt för att minska antal mil i bil. Många Leaderområden har helt tagit bort sina fysiska kontor och kanslier för att i stället vara tillgängliga i större utsträckning på fältet och för att spara pengar i ansträngda driftsbudgetar, men Leader Närheten planerar att ha det fysiska kansliet kvar då det är strategiskt placerat sett till det geografiska upptagningsområdet och även för att säkerställa de anställdas arbetsmiljö. Vid de tillfällen som kansliet inte varit bemannat fysiskt har personal alltid varit tillgänglig via telefon och e-post med korta svarstider.

Hela Leadersverige har numera en gemensam webbplattform med samma layout och i stora drag likartat innehåll oberoende av vilket leaderområde man besöker för att skapa en mer användarvänlig hemsida. På www.leadernarheten.se kan både sökande, styrelse och partnerskapet hitta information om allt från ansökningsprocess, strategi och kontaktuppgifter till nyheter om projekt och annat som rör verksamheten. Styrelsen har även tillgång till interna sidor där handlingar inför beslut finns för nedladdning. Tillvägagångssättet är mer användarvänligt för styrelsen samt mer säkert för sökande att inte handlingar kommer på villovägar genom mailkonversationer. Leader Närheten har även digitaliserat andra delar av verksamheten, där exempelvis alla protokollunderskrifter sker digitalt.

Prioriterade projekt 2025

Under 2025 höll Leader Närheten fem beslutsmöten och ett extrainsatt kort beslutsmöte för att hantera ett samarbetsprojekt inom Resursrika Väner. Viss flexibilitet är nödvändig för att få en rimlig tidsplan för den typen av projekt som annars riskerar att dra ut väldigt långt på tiden. Under årets beslutsmöten prioriterades totalt 19 projekt samt godkännande av en budgetändring till en summa av 12 330 162 kr. Några av projekten har målsättningar som gynnar hela området, medan andra är mer specifika för enskilda eller några få kommuner. Alla åtta kommuner har berörts av något av projekten som prioriterats. Jordbruksverkets takt för att fastställa de formella besluten har börjat komma i kapp, de projekt som prioriterades under 2025 av Leader Närhetens styrelse har i de allra flesta fallen fått sina beslut senast under det första kvartalet 2026. Det är tre projekt från 2025 som inväntar Jordbruksverkets beslut när det första kvartalet löpt ut.

Projektnamn	Projektvärde Offentlig finansiering	Projektägare	Kommun
Information- och utbildningsinsatser Väner	861 140 kr	Vänerns Vattenvårdsförbund	Vänerkommuner
Levande Lungsund utrustn. för anlägg. av skidspår	101 690 kr	Föreningen för ett Levande Lungsund	Storfors
Produktionsutveckling Mer 4H i Värmland	142 185 kr 689 996 kr	Dahlén Snickeri och form Värmlands 4H	Kil Samtliga
Alsterdalen startup	200 000 kr	Alsterdalens Gröna AB	Karlstad
KulturMacken I Kil	1 514 037 kr	KulturMacken I Kil	Kil
Ministöd Beredskap	400 000 kr	LAG Leader Närheten	Samtliga
Ministöd Natur & Kultur	400 000 kr	LAG Leader Närheten	Samtliga
Café och tillgänglighet	1 667 500 kr	Skoghalls Bangolfklubb	Hammarö
Konsthall Liljenäs gård	200 000 kr	Liljenäs Gård	Karlstad
Utv. Bojorten K-hamn	1 681 019 kr	Bojortens Vänner	Kristinehamn
Smoltstudie lax & öring	332 222 kr	Länsstyrelsen VGR	Vänerkommuner
Mer än bara brygga	300 000 kr	Nimolin AB	Kristinehamn
Musik vid södra Fryken	300 000 kr	Andreas Jonsson	Kil
Upplevelselabyrinth i Ölme	300 000 kr	Johan Engholm	Kristinehamn
Forest village in Molkom	2 148 210 kr	Ängsbacka Kursgård	Karlstad
Storforsfestivalen	166 350 kr	Wetterstadens Bryggeri	Storfors
Ministöd - Entreprenörskap	600 000 kr	LAG Leader Närheten	Samtliga
Stödprojekt – mini, entrepr	325 813 kr	LAG Leader Närheten	Samtliga

Alla projekt som prioriteras inom Leader Närheten måste falla inom ramen för den lokala utvecklingsstrategin och något av dess fyra insatsområden. Fördelningen av prioriterade projekt sedan programstart till och med 2025-12-31 sett till strategins olika insatsområden ser ut på följande sätt:

Insatsområde	Antal projekt	Beviljat stöd
1. Engagera Mera	18	12 102 598 kr
2. Smarta Landsbygder	7	5 314 906 kr
3. Entreprenörskap och Näringslivsutveckling	11	4 660 646 kr
4. Resursrika Väner	3	2 331 877 kr

Under verksamhetens tredje år ser vi att insatsområdet entreprenörskap och näringslivsutveckling ökat och det är över lag en jämnare fördelning av projekt mellan insatsområdena. Detta kan härledas till att vi tydligare kommunicerat projektstöd till företag och ett gott ambassadörskap av styrelsen. Att Resursrika Vänern ligger på ett lägre antal projekt är rimligt sett utifrån att det är en specifik åtgärd och med en tydligt avgränsad budget.

Strategins måluppfyllelse 2025

Genom strategins indikatorer och insatsområden ska en röd tråd skapas till de mål som satts upp för verksamheten. Med utgångspunkt från ett objektiva urvalsförfarande ska de urvalskriterier som tagits fram spegla strategins målsättningar både vad gäller enskilda indikatorer och de övergripande mål som fastställts i den lokala utvecklingsstrategin, för Leader Närheten handlar det om fyra övergripande mål.

De 19 projekt som prioriterades under 2025 har placerats inom tre av fyra insatsområden och bidrar till måluppfyllelse för de övergripande målen. Projekt kan leda till annan måluppfyllelse även om det huvudsakliga målet går att identifiera som tydligt framträdande – det här betyder att ett och samma projekt kan leda till måluppfyllelse inom fler mål än ett. I strategidokumentet finns beskrivningar och definitioner av de olika målen.

<i>Mål</i>	<i>Projekt som leder till måluppfyllelse</i>
<i>Engagerade landsbygder</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Levande Lungsund skidspår 2. Mer 4H i Värmland 3. KulturMacken i Kil 4. Ministöd - Beredskap 5. Ministöd – Natur och Kultur 6. Café och tillgänglighet Skoghalls bangolf 7. Vi Landsbyggare Värmland 8. Utv. Bojorten 9. Musik vid södra Fryken 10. Storforsfestivalen
<i>Smarta landsbygder</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mer än bara brygga 2. Levande Lungsund Skidspår 3. Alsterdalen Startup 4. KulturMacken i Kil 5. Ministöd - Beredskap 6. Café och tillgänglighet Skoghalls bangolf 7. Forest Village i Molkom
<i>Konkurrenskraftiga landsbygder</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Produktionsutveckling Dahléns snickeri 2. Mer än bara Brygga 3. Alsterdalen startup 4. Café och tillgänglighet Skoghalls bangolf 5. Konsthall Liljenäs Gård 6. Utv. Bojorten 7. Musik vid södra Fryken 8. Storforsfestivalen

9. Upplevelselabyrint i Ölme
10. Forest Village i Molkom
11. Ministöd Entreprenörskap
12. Stödjande projekt ministöd entrepr.

Resursrika Vätern

1. Smoltstudie lax och öring
2. Information & utbildningsinsatser
3. Mer än bara brygga

Måluppfyllelse indikatorer

Den allra viktigaste och tydligaste mätningen som kontinuerligt görs för den lokala utvecklingsstrategins måluppfyllelse är på de för området specifikt angivna indikatorer och hur prioriterade projekt svarar upp till dessa i förhållande till de målvärden som satts upp. I tabellen nedan visas måluppfyllelsen för indikatorerna per 31 december 2025 i form av målvärden i projektens ansökningar vilka kan komma att justeras i samband med att Jordbruksverket handlägger och fastställer ansökans beslut. I tidigare uppföljningar har vi separerat indikatorerna vilket innebär att om exempelvis en förening med ett projekt i Engagera Mera skapar produkter eller tjänster så har det inte räknats med eftersom det är indikatorer som hör till andra insatsområden. För att det ska bli en röd tråd behöver vår egen uppföljning harmonisera med hur Jordbruksverket hanterar sina indikatorer och därför har vi i år justerat siffrorna. Slutsatsen är med andra ord att alla indikatorer räknas, oavsett i vilket insatsområde som de har uppstått.

En del av indikatorerna är så kallade EU-indikatorer (i lila). Dessa rapporteras årligen till Jordbruksverket för vidare rapportering till EU. Andra indikatorer är Jordbruksverkets egendefinerade nationella (i grönt). Dessa rapporteras till Jordbruksverket årligen för nationell uppföljning. Därefter finns ett antal lokala indikatorer (i svart), dessa är primärt för Leader Närhetens egen uppföljning och några av dem avser att fånga upp mjuka värden, såsom "projektdeltagare som efter projektet upplever ökad framtidstro" och "projektdeltagare som omsätter ny kunskap i praktik". Den typen av indikatorer kräver enkätsvar i samband med att projektet slutredovisas och då det är ett fåtal projekt som har godkänd slutredovisning har vi inte påbörjat detta arbete, det registreras inget ingående värde eftersom frågan inte finns med i ansökan om stöd.

Som kan utläsas av tabellen nedan så är 74,50% av den tilldelade budgeten för genomförande av strategin upparbetad per 2025-12-31. Vissa av indikatorerna är tydligt länkade till specifika insatsområden vilket medför att det är låg måluppfyllelse för det insatsområde som det endast finns tre projekt inom – Resursrika Vätern.

Kolumn 1 visar summerade målvärden för respektive indikator för prioriterade projekt. Kolumn 2 visar hur stor del av strategins totala målvärden som är uppfyllt i ansökan för prioriterade projekt. Kolumn 3 visar strategins målvärden för respektive indikator. Kolumn 4 visar hur stor del av strategins målvärden som är uppfyllt i ansökningarna i förhållande till hur stor del av totalbudgeten som är upparbetad. Kolumn 4 visar alltså vad vi kan förvänta oss utifrån upparbetad budget. Vid ett värde över 100% ligger måluppfyllelsen för den indikatorn över den förväntade.

Som kan utläsas av tabellen har Leader Närheten bra måluppfyllelse för indikatorerna i de ansökningar som prioriterats, det behövs dock bättre måluppfyllelse för några indikatorer, bl.a. "Nya sociala

företag” och ”Bevarad sysselsättning”. För den lokala indikatorn ”Projekt som drivs av unga” var den ursprungliga tanken att målvärdet ska uppnås genom paraplyprojekt med delaktiviteter som söks och genomförs av unga. Det digitala ansökningssystemet understödjer inte den typen av datainsamling utan är en manuell uppföljning från leaderkontoret – vilket kan tolereras i och med att det är en lokal indikator.

Sett till hela strategin har prioriterade projektansökningarna bidragit mycket väl till att den lokala utvecklingsstrategin närmar sig måluppfyllelse, med tanke på den relativt stora andelen budget som står kvar till förfogande ger tabellen ett tryggt intryck av att det är rätt projekt som prioriteras.

Observera att det här är målvärden som rimlighetsbedömts vid ansökningstillfället. Vad det egentliga utfallet blir rapporteras först efter att respektive projekt slutredovisats.

Total tilldelad budget exkl. drift 32 783 480

Upparbetat 20251231 24 410 027

Del av totalbudget 74,50%

Indikator	Målvärde ansökan	Del av strategins målvärde	Målvärde strategi	Målvärde i relation till upparbetad budget
Invånare med förbättrad service	59 336	99%	60 000	133%
Landsbyggsföretag som får stöd	16	107%	15	143%
Nya mötesplatser	34	113%	30	152%
Nya fritids- och kulturverksamheter	33	165%	20	222%
Nya nätverk och samarbeten	95	211%	45	284%
Nya tjänster	28	280%	10	376%
Nya produkter	47	470%	10	631%
Nya företag	7	175%	4	235%
Bevarad sysselsättning	8,82	110%	8	148%
Restaurerade natur- och kulturmiljöer	14	70%	20	94%
Nya medlemmar i föreningar	817	511%	160	686%
Projektdeltagare som efter projektet upplever ökad framtidstro	0, enkät	0%	400	0,00%
Återkommande evenemang	31	310%	10	416%
Deltagare kvinnor under 25 år	168	168%	100	226%
Deltagare män under 25 år	177	177%	100	238%
Deltagare utländsk bakgrund	0*	0%	25	0,00%
Deltagare funktionsvariation	0*	0%	25	0,00%
Projektdeltagare som upplever ökad inkludering	0, enkät	0%	25	0%
Nya servicelösningar	3	60%	5	81%

Projekt som drivs av unga	12	86%	14	115%
Utökade nätverk	7	16%	45	21%
Nya metoder, arbetssätt eller processer	26	%	5	698%
Organisationer som genomför insatser minskad klimatpåverkan	4	80%	5	107%
Anställda med förbättrad arbetsmarknadssituation vid projektslut	0, enkät	0%	10	0,00%
Projekttagare som omsätter ny kunskap i praktik	0, enkät	0%	10	0,00%
Nya sociala företag	2	67%	3	90%
Diversifierade företag	24	240%	10	322%
Insatser som främjar fritidsfisket	7	70%	10	94%
Utbildningstillfällen	9	90%	10	121%

Kommunikationsplan

I uppdraget ligger att tillgängliggöra information om möjligheterna för att söka ekonomiskt stöd från Landsbygdsfonden via Leader Närheten. Detta görs både digitalt och fysiskt enligt upprättad kommunikationsplan. Leaderkontoret ansvarar för verksamhetens kommunikation och målgruppen för denna är framför allt:

- Intressenter och sökande ur allmänheten
- Näringslivskontor och andra kommunala kontor
- Partnerskapet och andra samarbetsparter

Leader Närheten har en hemsida anpassad för ändamålet, med gemensam layout med övriga Leaderområden i Sverige, där både allmänheten och partnerskapet kan ta del av strategin, urvalskriterier, insatsområden, nyheter om verksamheten, kontaktuppgifter, ansökningsprocess och annat som kan tänkas underlätta för sökande. Därutöver har föreningen en facebook-sida och ett instagramkonto där vissa nyheter publiceras. Förutom de digitala kanalerna har Leaderkontoret under året kommunicerat verksamheten genom:

- Styrelsens ledamöter som agerar ambassadörer
- Styrelsens kommunala representanter som vidareförmedlar till sina verksamheter
- Fysiska informationsinsatser i samband med mässor och liknande
- Fysiska och digitala möten med sökande/intresserade
- Telefon och e-post med sökande
- Våra samverkanspartners som agerar ambassadörer
- Informationsblad folder
- Genom att presentera Leader Närheten i olika sammanhang som vi bjudits in till

För verksamhetsåret 2026 planeras kommunikationen ändras något då vi ser ett behov av att stärka möjligheten att få in projekt som avser att starta sociala företag, åtgärder inom natur och kultur samt inom insatsområdet Smarta Landsbygder. Paraplyprojekten är tidsbestämda och pågår relativt långt in i programperioden, för att minska risken för sena återflöden kommer dessa att marknadsföras ordentligt.

- Uppsökande verksamhet
- Spridning av informationsblad genom styrelsen och samarbetspartners
- Marknadsföring i framför allt sociala medier

Marknadsföringen av verksamheten har under året legat på en avvägd nivå då söktrycket och intresset varit mycket högt vilket lett till att i stort sett varje beslutsmöte hanterat maximalt antal möjliga ärenden vilket får en hög arbetsbelastning som följd. Det har med andra ord inte varit lämpligt att sträva efter ett ännu högre söktryck. För 2026 kommer liknande avvägning att göras då det inte återstår alltför stor andel medel att bevilja till genomförandeprojekt.

Långsiktiga effekter

Strategins målsättningar och insatsområden ger utrymme för en stor bredd av projektidéer, men samtliga mål och strategins röda tråd syftar till att stärka leaderområdet och skapa förutsättningar för ett konkurrenskraftigt, levande, modigt, nytänkande och trivsamt område för en lång tid framöver. Därför har strategin utformats genom dess indikatorer, insatsområden, mål, grundläggande villkor och urvalskriterier för att främja bestående resultat och långsiktiga effekter. De långsiktiga effekterna kan mätas först efter projektens avslutande och en rutin för hur detta ska hanteras kommer att tas fram i samband med att de första slutredovisningarna skickas in till Jordbruksverket. En arbetshypotes är att, under intervju liknande former eller via enkäter, samla information som sedan sammanställs.

Driftsbudget

Av den totala tilldelade budgeten för hela verksamhetsperioden har 24,27%, d.v.s. 10 821 552 kr avsatts till driftsprojektet. Budgeten för driftsprojektet ska finansiera leaderkontoret med personal, styrelsearvoden, resor och övriga OH-kostnader som längst till juni 2029. Budgeten för driftsprojektet baseras på personalkostnader och schabloner där schablonen för sociala avgifter, försäkringar för personal m.m. är 44,31% av bruttolönen. Schablonen för OH-kostnader är sedermera 33% av den totala personalkostnaden. För de olika kostnadsslagen har 2025 års budget fördelats enligt följande:

KOSTNADSSLAG	BUDGET 2025	UPPARBETAT 2025
Personal Leaderkontoret	700 284	723 210
Arvoden styrelse	192 800	127 880
LKP-schablon 44,31%	395 726	377 118
OH-schablon 33%	425 307	405 309
Summa	1 714 117	1 633 517

95,30% av budgeterat belopp upparbetades under 2025 vilket är ett bra resultat. Föregående verksamhetsår, 2023, sparade vi 550 951 kr av budgeterat belopp p.g.a. att planerad rekrytering fick skjutas fram då det formella beslutet på driften dröjde lång tid att erhålla. Det belopp som vi sparat är mycket bra att skjuta fram så långt som möjligt så att det går att sätta in ytterligare personella insatser, exempelvis för uppföljningsarbete vilket är nära anstånde att påbörja.

Schabloner som appliceras räcker till för att täcka de löpande kostnaderna, av det belopp som går att rekvirera till Jordbruksverket för 2025 har de faktiska kostnaderna varit 1 553 682kr, det innebär att föreningen fortsatt går plus på schablonerna, detta år med 79 835kr.

Målgrupper

Målgrupper för Leader Närheten, d.v.s. vilka stödsökare leaderverksamheten riktar sig mot i kommunikationen, är ideella föreningar, företagare, kommuner och övriga organisationer. Inom ramen för kommuner räknar vi även Länsstyrelse och andra offentliga aktörer. Som övriga

organisationer räknas exempelvis kommunägda stiftelser, förbund eller liknande som inte klassas som ideella föreningar. Ekonomiska föreningar klassas som företag. De 19 projekt som prioriterats under 2025 har fördelats mellan målgrupperna på följande vis:

Målgrupp	Antal stödmottagare 2025
Ideella föreningar	9
Företag	9
Kommuner	1
Övriga organisationer	0

Ser man på de prioriterade projektens huvudsakliga målgrupper oavsett form av projektägare, dvs vilka som får nytta av projekten och vilka de riktar sig mot, ser det ut som följande (ej dubbelräkning, utan enbart huvudmålgrupp som projektet riktar sig mot):

Målgrupp	Antal projekt
Ideella föreningar	3
Företag	6
Allmänheten/besökare	10

Vad vi kan utläsa av vilka som sökt stöd i relation till projektens huvudsakliga målgrupp kan vi se att det är lika många föreningar som företag som sökt stöd under året. Trots att företag har ökat som stödsökande i projektansökningar ser vi ändå att projekten övervägande ändå är riktade till allmänheten, bygderna, invånarna eller besökare. Vilken målgrupp det är som har den huvudsakliga nyttan är en bedömning som inte är helt självklar för alla projekt. För att gynnet ska tillfalla allmänheten, som de flesta av de prioriterade projekten gör, ska det vara mer öppet/tillgängligt för allmänheten – t.ex. spontanidrott, webblösning som alla kommer åt, infrastruktur osv. Där har vi placerat exempelvis Upplevelselabyrinten i Ölme och Musik vid södra Fryken med motiveringen att projekten avser stärka utbudet av aktiviteter i Värmland.

Övergripande principer

EU:s övergripande principer var utgångspunkt vid framtagandet av strategin och därefter i arbetet med leaderföreningen samt även vid utformningen av externa projekt. Principerna ska beaktas både i beslutsprocesser och i det dagliga arbetet. Leader Närheten har i de urvalskriterier som tagits fram både ett grundläggande villkor samt två generella urvalskriterier som hanterar principerna och säkerställer att projekt som ej beaktar dessa ej heller prioriteras. Det grundläggande villkoret gör gällande att projektet ligger i linje med de övergripande principerna enligt nedan och att det inte i något led motverkar någon av dessa. Därtill finns två urvalskriterier med tre poängsteg vardera som hanterar hållbar utveckling, likabehandling, icke diskriminering och jämställdhet där projekt graderas utifrån hur principerna beaktas eller genomsyrar projektet. Styrelsen har i sin bedömning av projektansökningar varit relativt restriktiv i poängsättningen i de urvalskriterier som är kopplade till de övergripande principerna och det krävs tydliga motiveringar och väl genomarbetade projektansökningar som visar att principerna verkligen genomsyrar projekten för att det ska leda till

högre poäng än steg 1. Anledningen är att det är mycket viktiga urvalskriterier och att de inte får urholkas av projektansökningar som saknar substans i ämnet.

Övergripande princip EU	
Hållbar utveckling	Vi ska arbeta för att bevara, skydda och förbättra miljöns kvalitet med hänsyn till principen att förorenaren betalar. I urvalskriterier granskas, bedöms och poängsätts principen vid urval av projekt.
Likabehandling och icke-diskriminering	Vi ska bekämpa och motverka diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning och inte stödja åtgärder som bidrar till någon form av segregering.
Jämställdhet mellan kvinnor och män	Vi ska arbeta för att undanröja ojämlikhet och främja jämställdhet mellan kvinnor och män samt integrera genusperspektiv i vårt arbete. I urvalskriterier granskas bedöms och poängsätts principen vid urval av projekt.

Urvalsprocess, styrelsens arbete och kansli. Allmän läroprocess.

Det tredje verksamhetsåret kan summeras med att processen, från projektidé till beslutsprocess är välfungerande och i varje enskilt fall arbetar styrelse som kansli effektivt för ett transparent och rättvist förfarande. Den här uppföljningen visar i siffror hur verksamheten svarar upp mot den framtagna strategin, men den visar inte hur processen bakom prioriteringarna av projekt, handläggning, administration med mera, det vill säga det dagliga arbetet på kansliet och i LAG, har utformats och utvecklats. Även att vi har en bra process finns det givetvis utrymme att effektivisera arbetet mot både sökande, styrelse och förvaltande myndighet – förbättringsarbete stannar aldrig av.

Den allmänna läroprocessen för kanslipersonalen har skett genom de olika problemställningar de ställts inför dagligen. En stor del av Leaderarbetet handlar om att kunna arbeta lösningsorienterat för att hitta en rimlig väg i arbetsbelastning både för kanslipersonal och sökande. Det är möjligt att skriva till Jordbruksverkets e-posttjänst med frågor och inom sinom tid få ett svar men störst hjälp i den här processen har personalen fått via kollegor runt om i landet då många leaderområden ställs inför och upplever samma problematik och frågeställningar. Detta har skett vid de olika fysiska träffarna vi haft under åren, diverse distansutbildningar med Jordbruksverket och framför allt via diskussionsforum på internet där Leaderpersonal från hela Sverige snabbt hjälps åt att lösa varandras problem och hjälpa till med frågor.

Söktrycket har varit relativt högt redan sedan programstarten och detta har stått sig även under det tredje verksamhetsåret. Målet har varit att kansliet ska handlägga ärenden klart inom två till tre veckor efter styrelsens beslutsmöte, och det har hållits i stort sett över hela året förutom enstaka projekt där projektägaren till exempel har haft svårt att få fram nödvändiga uppgifter vilket ibland även beror på tredje part.

Ett högt söktryck ger även en hög arbetsbelastningen för kanslipersonalen och den administrativa delen ökar ständigt med fördjupade kontroller, nya tolkningar av regelverken med mera. Leader

Närheten har under de senaste åren arbetat betydligt mer intensivt med stöttande arbete i samband med projektens redovisningar, detta är mycket tidskrävande men bedömningen är att det är helt nödvändigt för att inte ett mindre mänskligt misstag ska leda till enorma konsekvenser för stödmottagaren.

Under de senaste uppföljningarna har Leader Närheten understrukt oroväckande problem, det handlar framför allt om oproportionerliga sanktioner som slår hårt mot organisationer som inte har möjlighet att bära ekonomiska straff. Ett mindre villkorsavdrag är tillräckligt besvärligt för organisationerna att hantera och konsekvenserna för kraftfulla sanktioner är omfattande och förlamande med risk för konkurs som följd. Ett ytterligare problem som upplevs ökat över tid är att anställda på Leaderkontoret inte kan vara säkra på att de ger rätt rådgivning till stödsökande och stödmottagare. Detta beror på att det är tvära kast i informationen som vi får av förvaltande myndighet i samband med exempelvis handläggning av projekt eller där personalen har behov av att få ett förtydligande svar via den s.k. "Leaderlådan". Det är vanligt förekommande att samma fråga kan få flera olika varianter av svar av myndigheten och där det heller inte är ovanligt att svaren står i full motsats till varandra. Detta är någonting som vi vill lyfta fram eftersom det riskerar att inte bli ett helt transparent förfarande gentemot kund. Denna situation leder också till osäkerhet för personalen som inte känner sig trygga med att de faktiskt har rätt svar i en fråga och om man lyckas göra en bra avvägning i sin rådgivning så att råden ska fungera gentemot enheten för ansökan om stöd likväl som hos enheten för ansökan om utbetalning. Rådgivningen är en central del för Leaderkontoren, görs detta felaktigt kan det leda till omfattande sanktioner och det finns det ingen anställd som vill ha på sitt samvete. Här bedömer vi att det finns stor förbättringspotential och mycket att vinna i fråga om effektivitet och besparingar både hos den förvaltande myndigheten och för Leaderkontoren.

Handläggningstiderna har under året varit väldigt långa och det skapar en svår situation för framför allt stödsökanden som inte kan starta sitt projekt och som heller inte kan styra över de förändringar som hinner att ske medan ärendet väntar på sin tur i kön. Leader Närheten har varit mycket öppen i dialogen med presumtiva stödsökanden om hur tidshorisonten har sett ut och detta har varit positivt då det har varit tydligt med vad man som stödsökande har att förvänta sig och planera för. Det vi däremot kan se är att organisationer som företag i högre utsträckning än exempelvis ideella föreningar har släppt sin projekttid på grund av detta, tålmodigheten saknas i större utsträckning för den målgruppen.

LAG:s styrelse har det yttersta ansvaret för verksamheten och att målen i den lokala utvecklingsstrategin nås. Det ska säkerställas genom att de projekt som styrelsen prioriterar når upp över avslagsnivån i poängsättningen i de urvalsmatriser som hör till det insatsområde respektive projekt passar in i. Urvalskriteriernas utformning ska leda till att de projekt med bäst måluppfyllelse är de som prioriteras. Vid beslutsmötet går styrelsen igenom vart och ett av urvalskriterierna och diskuterar poängsättning. Styrelsen har hela tiden varit mycket noga med att alla ska komma till tals och att projekten diskuteras i detalj. Det är viktigt även fortsättningsvis att styrelsen håller sig uppdaterad med strategins mål och utformning så att rätt projekt prioriteras. För att bereda projektansökningarna hålls beredningsgrupps-möten ca tre veckor innan beslutsmöte. Beredningsgruppen består av tre ledamöter från varje sektor och där ordförande och vice ordförande är stående deltagare.

Kommunikationen mellan kansli och styrelsen har under året fungerat i enlighet med vad som kan förväntas. Kansliet tar fram rapporter för att följa upp verksamhetens siffror, både vad gäller

**Medfinansieras av
Europeiska unionen**

driftsbudget och projekt, för genomgång på styrelsemöten. Handlingar har lagts på styrelsen internsida ca 1–2 veckor innan beslutsdatum.

Leader Närheten kan för det tredje verksamhetsåret sammanfattas som en mycket väl fungerande leader-förening med en bra styrelse och ett funktionellt kansli där kommunikation och samarbete dem emellan fungerar bra, vilket är ett viktigt led i arbetet med att leva upp till den lokala utvecklingsstrategin.

Camilla Nyström
Verksamhetsledare
Leader Närheten